

סגולה שלום

מהרה"ק הרבי הגדול רבינו שלום שכנא מפראהבישט זי"ע וכו"א

סגולת הצדיק משטפנשט זי"ע אבי זי"ע [הרה"ק רבי מנחם נחום משטפנשט], אמר: מי שרצה לזכות לשבת שמחה שידבר בליל שישי מזקני הגדול רבי שלום מפראהבישט זי"ע, ואם אין לו סיפור ממנו, שידבר לפחות משולחנותיו הקדושים ומספסלי בית מדרשו.

שנה ב'

ליל שישי בהעלותך תשפ"ב

גליון 84

הנהגות ישראל * אמרות טהורות * סגולות * עובדין קדישין * תולדותיו * הכנה לשבת

תורת שלום

תורת הרה"ק רבי שלום מפראהבישט

חסידים קרובים אל הצדיק יותר מן הבנים

"האנכי הריתי את כל העם הזה אם אנכי חסידים הם יותר קרובים אל הצדיק (1) - אל ילדתיהו כי תאמר אלי שאהו בחיך האילן, מן קרבת הבנים, מחמת שהחסידים כאשר ישא האומן את היונק" (במדבר י"ב) הם ענפים והבנים הם פירות וכו" (2). רבי שלום [מפראהבישט] זי"ע אמר, אשר תפארת מנחם, ג' חשוון תרצ"ג

השלמות וציונים

1. ראה בספר כרם ישראל (דף כ): בשם מרן קדוש ישראל מרוז'ין זי"ע שאמר לא פגם כלל חס ושלום, ועל ידי זה יש בכחו לעוררם לתשובה ולעורר רחמים על ע"כ. בני ישראל. ע"כ.

ווארט השבוע

נשמות מעולם האצילות

לרבי שלום פראבישטער זי"ע היה אח ר' ישראל חיים [מלאדמיר זי"ע] שהיה נוהג בחומרות ופרומקייטן. והוא היה חתנו של ר' שלמה קרלינער זי"ע. רבי שלום פראבישטער היה כידוע חתן בתו של רבי נחום טשרנובלער זי"ע, ודרכו היתה להתנהג בסדר המלבושים וכו' כעשירי הארץ, וכידוע היה רוכב על סוס. הרוז'נער זי"ע דרכו היתה לקרוא בליל שבת את דודו הנ"ל ר' ישראל חיים ולשוחח עמו, כי אמר שנשמת אביו ר' שלום, ונשמתו של רבי ישראל חיים שניהם הם מאצילות ושניהם נתנסו בניסיון, דער טאטע איז ביי געשטאנען און איז גיינגען ארוף און ארוף (-) אבי עמד בניסיון ועלה ונתעלה מעלה מעלה, פרייטיג צו נאכט קומט צו יעדער אידן זיין שורש נשמה, קומט צו איהם די נשמה פון אצילות, יענצמאל איז גוט מיט איהם צו פארבריינגען (-בליל שבת קודש בא אל כל איש ישראל שורש נשמתו, ואז באה אליו נשמתו מאצילות, ואז זיו וזן טוב לשוחח עמו).

סיפורי מן הרמ"ח (עך הרה"ק מרוז'ין זי"ע, אות נו)

וראה עוד בספר בית ישראל (דף יד): שאמר מרן הסבא קדישא מרוז'ין זי"ע: הצדיק הוא כמו העיקר של האילן, ואנשי החסידים הם כמו ענפים, וכמו שאם נפסק ענף חד הוא כאב להעיקר כמו כן נפסק אחד מצדיק זה לנסוע לאחר. ומכל מקום סיים הרה"ק מרוז'ין שכל זה בצדיקים אחרים, דהיינו כמו הצדיק מאפטא ודודי הצדיק מטשארנביל, אבל אצלי 'צו מיר מעג זיך אפ רייסן פין אללע (כדי להגיע אלי מותר להתנתק מכולם), מפני שאני שם הוי"ה שנכלל בו י"ב צירופי הוי"ה כסדרן'.

יש לציין למה שכתב בנו הרה"ק רבי אברהם יעקב מסאדיגורה זי"ע בספה"ק אמת ליעקב על דברי המשנה (ראש השנה ב.) 'באחד שבשט ראש השנה לאילן כדברי בית שמאי ובית הלל שאומרים חמשה עשר בו'. איתא (שם טו.) בארבעה פרקים העולם נידון וכו' בעצרת על פירות האילן, וצריך להבין מפני מה ובשט נוהגים לברך על הפירות אף שאין הוא ראש השנה אלא לאילן, ובעצרת נוהגין להעמיד אילנות אף שאין נידונין על הפירות ולא על האילן, ובהיפך היה לנו לעשות, להעמיד אילנות בבית הכנסת בחמשה עשר שבשט, ולברך על פירות האילן בעצרת. והענין הוא דאילן הוא הצדיק כידוע, ופירות הם החסידים המסתופפים בצלו ומקושרים אליו, והנה בחמשה עשר שבשט נידונים הצדיקים הנקראים אילן, איזה חסידים יתדבקו ויתקשרו אליהם, כי יש חסידים פחותי ערך המקרבים עצמם לצדיק אמת וגורמים על ידי מעשיהם אשר אינם טובים שהמון עם ידברו על צדיק עתק על רבותיהם הקדושים, ולכן מברכים אז על פירות האילן המרמזים לחסידים שמתדבקים להצדיק, שגם פחותי ערך שביניהם ישונו ויטיבו מעשיהם, כדי שיתקדש שמו יתברך על ידי הצדיקים והחסידים. ובעצרת נידונין החסידים הנקראים פירות האילן, לאיזה צדיק יתדבקו ויתקשרו, כי יש כמה חסידים יראים ושלמים בתורה ותפילה שמקורבים ומדובקים לצדיק שקר ח"ו, לכן מעמידים בבית הכנסת אילנות הנותנים ריח טוב, לרמוז להחסידים שיתפללו שיעמיד להם השי"ת ויזמין לפניו צדיק אמת הנקרא אילן, להתדבק בו, כי לזכות לבא ולהתקרב לצדיק אמיתי הוא באמת רק סייעתא דשמיא, ולכן טוב להיות בעצרת שבועות אצל הצדיק. עכ"ל.

2. אמרו במשנה (בבא מציעא פרק ב משנה יא) אבידתו ואבידת אביו אבידתו קודמת, אבידתו ואבידת רבו של קודמת, אבידת אביו ואבידת רבו של רבו קודמת, שאביו הביאו לעולם הזה ורבו שלימדו חכמה מביאו לחיי העולם הבא.

וראה באגרת הקודש מהרה"ק רבי זכריה מענדל מיערוסלב זי"ע (נדפסה בסוף הספה"ק נועם אילמך) כשהוא מתאר את האי חבורתא קדישא בליענסק, וכך כתב בתוך דבריו: מה לי לספר גודל מעלותיהם מי יוכל לספר כי דבר שאין סוף הם... ואין חילוק ביניהם כלל, ותמיד רואין חוב לעצמם וזכות לחבירו, וחבורתן נאה מאד לשמים ולבריות, שיש ביניהם אהבה גדולה כל כך יותר מאהבת אב על בנו ובעל עם אשתו, ויש להם אחרות גמור זה עם זה כמעט כים אחד לכולם, ואין חילוק ביניהם לבניהם אל בני חבריהם, כמעט שאין ניכר מי הם אביהם של הבנים מגודל האהבה ואחדות זה עם זה, וזה הכל מרוב השתוקקותם ואהבתם להשלים רצון הבורא ברוך הוא בלב שלם אשר בלבם תמיד. כשבאים שני בני אדם לדבר זה עם זה, אזי אין שומעין מהם רק אהבה ויראה ורוממות אל וגודלתו ותורתו הקדושה, ומסייעין זה לזה בעבודת השי"ת ב"ה באמת, וכל אחד מהם שפל בדעתו וחבירו גדול ממנו אצלו, ולומדים זה לזה בעבודת הבורא ברוך הוא ותורתו הקדושה, ואינם מתפארים בעצמם בשום מדה טובה שיש בהם, ותמיד הם חוזרים בתשובה כל ימיהם כמעט שאפילו רגע אחד אינן הולכין בלא הרהור תשובה בלבבם, ויש להם מוכיח היושב בלבם תמיד, ומוכיחין אז לזה בתוכחת מגולה ואהבה מסותרת. וביתר ביאור כתב הרה"ק רבי מאיר שלום מפוריסוב זי"ע בספה"ק נהר שלום

(מקץ ד"ה ויאמרו) בזה הלשון: איתא בספרים הקדושים בשם רבנו הבעל שם טוב זצלה"ה, דהנה לכאורה איך יש בכח הצדיק לעורר את לבות בני ישראל לתשובה ולעשות להם טובה בכל הענינים, והלא הוא צדיק גמור, ואיזה חיבור ושיכות יוכל להיות לו עם אנשים כאלה. אמנם בדרך 'כל ישראל ערבים' (שבועות לט.), ובפרט אותן האנשים הקרובים אליו אשר המה כענפים אל השורש, בדרך זה יש לו חיבור ושיכות עמהם, ואדרבא בדרך 'כל ישראל ערבים' יש להם גם כן חלק בזה שהצדיק

הנהגות פראהבישט

פרק נ"א חלק א'

המשך מגיליון 82

הנהגות ישירות וסדר היום לרבי שלום לפי סדר נכון וחדש עם תוספת ציונים הערות וביאורים והרחבות מספריתלמידי הבעש"ט הקדוש וצאצאי בית רוזיין כפי שנערכו על ידי מכון 'שכינת שלום' ללימוד ולפרסום תורת וסגולת הרה"ק הרבי ר' שלום מפראהבישט זיע"א

עיתק נדיר, מסודר הנהגות הרה"ב"א פראהבישט, שנדפס בשנת תר"א בטשטוביץ

הנהגות פראהבישט מודורות מכון 'קדושה' ומלכות' שע"י איגוד החבורות 'דרכי' שמואל' מיסודו של מרן הגה"צ מוהר"ש טוביאס זצוק"ל תש"ט

הנהגות ישירות וסדר היום פראהבישט שנדפס מחדש בברוקלין שנת תשנ"א

ויראה לקיים פסוק "אלמדה פשעים דרכיך" (תהלים כא, טו), כדי להוציאם מתחת הסטרא אחרא ולהביא אותם אל הקדושה, לעשות בו נחת-רוח ליוצרו. וגם לקיים מצות עשה של "ואהבת לרעך כמוך" (ויקרא יט, יח), כי כל ישראל יש להם חלק אלוך מפעל, כמו שכתוב: "כי חלק ה' עמו" (דברים לב, ט), והם בשרשם אחדות גמורה, רק הגופים הם מחלקים. ואם מקיים, כנזכר לעיל, גם הגופים נעשו אחדות באהבת אמת בלבם כי הם חלקם. והשווא אותם - שווא הפל; והאזהב אותם - אדרבה, נעשים אפלו בגופם אחדות ויחוד למעלה בשרשם, וגם כל תפלתו ותורתו ומעשיו נכללים על ידי זה עם הרבים ועם הצדיקים והחסידים.

שלמות שלום - השלמות וציונים

לילה, כי החיצונים רוצים להחיות כנ"ל. שמא סלקא דעתך רצה לומר שהוא לשון בתמיה, כלומר האין אתה יכול לומר שעל ידי שאפשר שעשה תשובה לזה ארע לו מקרה לילה חס ושלוש, אל תאמר כן שמא סלקא דעתך, אלא ודאי עשה תשובה היינו תשובה שלימה באמת לשמה, ועל ידי זה דיקא הודפים הם אחריו לתפוס אותו בעברות כדי שישאר בידם כנ"ל, לזה ארע לו מקרה לילה. אבל אין בזה שום ממש ואין עושה שום רשע למעלה כשתתקן, ובודאי יתפרדו כל פועלי און ממך מעט מעט עד שהם נשארים כולם פגרים מתים ואתה תהיה כולה דקדושה בלי שום תערובת רע כלל. לזה מסיים הגמרא גם כן 'הני מילי בדברים שבגופו' היינו מקרה לילה שהם הדברים שבגופו של אדם, לזה אינו יכול לומר שמא עשה תשובה אלא ודאי עשה תשובה באמת לשמה, ועבור זה ראית בי עבירה של לילה. אבל כמזמנא אינו יכול לומר ודאי עשה תשובה אלא כשאני רואה דמזהר המזמון למריה. עד כאן הבנתי שהרב ישראל בעל שם טוב כיון לכל זה.

החוטא נותן חיות בקליפות וכאשר שב בתשובה מוציא מהם כל חיותם

והנה בדבריו נתבאר עד כמה גדול וחשוב כל איש ומעשיו עד שהסטרא אחרא מתאמץ להחטיאו כדי להכעיס את הבורא יתברך. ועל פי דברים אלו נתבאר היטב מה שהרבו לכתוב בענין זה בספרים הקדושים, וכמו שאמר מרן קדוש ישראל מרוזין זיע"ע (עירין קדישין דף נה. ד"ה ואפשר) שהבורא ברוך הוא ברא עולם שיתכלל מדה אחת בחברתה, פירוש, חסד בבורה וגבורה בחסד ומהם תצא רחמים. והנה במצרים היה חסד לישראל וגבורה למצרים והיה השתנות בסדר הבריאה, לישראל היו חסדים גדולים בלי שום ערבוב גבורה, לכן היה הענין קשה, ומהיכן זכה לזה בתשובה, וזהו שאמרו בגמרא תשובה מאהבה זדונות נעשו כזכיות, ולכאורה אינו מובן, כי לא די שמוחלין לו עונות אלא אף נעשו לו כזכיות. אך הענין הוא כי כשאדם חוטא נותן חיות בקליפות ואחר כך כשעושה תשובה הוא מקבל החיות מאצלם שנתן בהם. ולא עוד אלא שמקבל מהן החיות שנתן להם הבורא ברוך הוא בבחינת "ואתה מחיה את כלם" והמה נעשים כפגרים מתים. ולכן היה לישראל חסדים שלמים בלי ערבוב שום גבורה, ולהם היה גבורה שלימה בלי שום ערבוב צד חסדים, כי קבלו מאתם החיות לגמרי. עד כאן לשון

'יאמשאווינעם שטעקן'

בירור לשון קדשו דרכינו מפראהבישט
גליון 'סגולת שלום' במדבר (מספר 82) הבאנו משמיה דהרה"ק מרוזין זיע"ע: "אבי [הרה"ק רבי שלום שכנא מפראהבישט זיע"ע] היה מוצייר את נחשו בן עמינדב כבעה"ב עם בגדי שיראין, סטראקעס, וספודיק", ועוד הוסיף ר' יצחק יעקב הגבאי אצל הרה"ק מפראהבישט: "מיט א יאמשאווינעם שטעקן" עכ"ל.
ניסיון לברר בין החכמים והיודעים מהו אותו מקל 'יאמשאווינעם', ובתורינו אחר ספרות ההיסטוריה מצאנו בספר הזכרונות 'הורודנקה' (עמוד 104) כי בבית הספר - 'בארון הירש שוהל' היה מלמד דרדקי המשתמש לעיתים ב'יאמשאוון שטעקעלע' שלו.
ועדין לא ירדנו לסוף דעת קדשו מהו אותו ה'יאמשאוון שטעקען', וראה זה חדש מה שהשמיע בפנינו הגה"ח ר' עקיבא זלמן ברינגט שליט"א איש ירושלים מזקני וחשובי סידי באיאן, ש"ץ נאמן עשרות בשנים בקלוי הגדול בירושלים, שהאנשים החשובים היו הולכים בימות החול עם ספודיק וסטרוקעס, וכן היו הולכים עם מקל מעץ שגדל על שפת הים, 'יאמשאווינעם' מלשון 'ים'. עוד דברי הסבר בפיו על האמרה הפלאית דנפקא מפום מלל רברבן מרנא הס"ק מרוזין בשם אביו הרה"ק רבי שלום מפראהבישט, שנחשון היה מתנהג כלפי חוץ באתכסיא, כבעל בעמיו, עם מלבושי אנשים נכבדים, ועם המקל המיוחד לו, אולם תוכו לא היה כבדו אלא היה צדיק תמים, אשר באמונתו הגדולה בקע את הים וניצל כל עם ישראל בזכותו.
ולפי דברי הגה"ח רבי יצחק ישעיה ויס שליט"א אבד"ק נוה אחיעזר ב"ב, הכוונה למקל בו משתמשים בים, ו'יאמשאוון' הוא מלשון מקל ים, ואולי הוא מקל הצפץ קועט על המים.

קדשו. היצא מכל הנ"ל שעל ידי החטא נופל האדם לידי הקליפות והוא הנותן להם חיותם, וכיון ששב בתשובה שלימה הרי שמסיר מהם כל חיותם ומעביר את כל כחותיהם וחיותם אל הקדושה, וזה שכתב רבינו 'ויראה לקיים פסוק אלמדה פושעים דרכיך כדי להוציאם מתחת הסטרא אחרא ולהביא אותם אל הקדושה לעשות בו נחת רוח ליוצרו' כי אחריו כן הרי הם כפגרים מתים. ובוה הוא מתחסד עם קונו וכמו שכתב רבינו (לעיל פרק מ) ש'פירוש של חסיד בכל מקום זהו המתחסד עם קונו לגרום במעשיו ודיבורו ומחשבתו יחוד קודשא בריך הוא ושכינתיה'. עכ"ל.
קדשו. והם בודאי יתפרדו ממך כשתתחזק אתה בעבודת הבורא ברוך הוא בכל יום יותר בקדושה ובטהרה, עד שלא יהיה להם שום אחיזה בך, ודיקא מעט מעט ולא בפעם אחת.
ועל זה כיוונו גם כן דברי רבותינו ז"ל (ברכות יט.) 'תנא דבי רבי ישמעאל אם ראיית באיזה סיבה שיהיה לתלמיד חכם שעבר עבירה בלילה היינו מקרה לילה, אל תהרהר אחריו ביום' כלומר אל תהרהר אחר תלמיד חכם שהוא היה מהרהר ביום לזה היה לו מקרה לילה חס ושלוש, אל תהרהר אחריו בזה, שמא עשה תשובה כלומר שמא עשה תשובה ועל ידי זה ארע לו מקרה

ויראה לקיים פסוק "אלמדה פושעים דרכיך" (תהלים כא, טו), כדי להוציאם מתחת הסטרא אחרא וכו'. דברים אלו יתבארו היטב על פי דברי קדשו של ספר זקן ביתו - קאמארנא על מסכת אבות (פרק א משנה ז אופן א) וזה לשונו: פעם אחת בא איש אחד רך בשנים לפני הרב ישראל בעל שם טוב הנ"ל, ושאלו, רבנו מה הוא שיש לי צער גדול משמירת ברית קודש, ואני מסגף עצמי בסיגופים גדולים בתשובה שלימה לפני יוצר בראשית בשבועון לבי בבכיות גדולות שיעזור לי השם יתברך שאוכל לשמור את ברית קודש שלי, וכל עוד שאני עושה תשובה שלימה בסיגופים גדולים יש לי יותר צער ממקרה לילה ר"ל, ועתה איני יודע מה לעשות עוד איזה רפואה ותיקון למכתי. השיב לו הרב ישראל בעל שם טוב לפי שאתה עושה כל כך תשובה באמת, עבור זה דיקא הקליפות מתגברים עליך להחטיאך, כי הם רוצים להחיות ממעט חלק קדושה שיש לך, כדאיאת בלקוטי תורה (איו"ב א) כל הנשמות נפלו בעמקי הקליפות על ידי חטא של אדם הראשון, והנה כשיש נשמה אחת יקרת הערך תוך הקליפות אינו מניחין אותה הנשמה לצאת מתחת דים כי ניזונים הם על ידו. וסוד הדבר תבין מזה למה החיצונים מתאזים כל כך להחטיא את האדם עד שגרמו חורבן בית המקדש להכעיס להשם יתברך ולהגלות שכינתו יתברך. הענין הוא כי הלא החיצונים הם שיורי הזוהמא כמה שנברר מהקדושה, והם נקראים מיתה (תיקון"ז סח.), והנה הם רוצים לחיות והחיים שלהם הוא סוד הקדושה, והנה בעוד הקדושה ביניהם יש להם חיות ומזון ושפע, וכשאין הקדושה ביניהם הם מתים. ולכן בראותם כי הם חסרים המזון, לזה הם טורחים להחטיא את האדם בדרך הטורח אחר מזונותיו, כי כשאדם חוטא אז גורם להכנס ברשותם, ואז הם חיים על ידו ואינם מניחים אותו לצאת משם, והוא כי כוננתם לטמא לו בכל יום יותר ויותר כדי שישאר תמיד בידם, כי הם יראים אילו יהיה לאדם איזה זכות על ידי תשובה ותורה ועבודה שלו יכול הוא להוציא עצמו משם, לזה טרחו הם שישאר אצלם, עד כאן.

לזה תבין למה יש לך צער גדול משמירת ברית קודש, כי אתה יש לך נשמה גדולה וקדושה ורוצה לעבוד את הבורא ברוך הוא בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאורך, לזה הקליפות רוצים להחיות עצמם מחלק מה מהקדושה שלך, לזה יש להם צער משמירת ברית קודש, כי הם רוצים שתשאר בידם חס ושלוש. אבל אין בזה שום ממש, וזהו שכתב רבינו 'ויראה לקיים פסוק אלמדה פושעים דרכיך כדי להוציאם מתחת הסטרא אחרא ולהביא אותם אל הקדושה לעשות בו נחת רוח ליוצרו' כי אחריו כן הרי הם כפגרים מתים. ובוה הוא מתחסד עם קונו וכמו שכתב רבינו (לעיל פרק מ) ש'פירוש של חסיד בכל מקום זהו המתחסד עם קונו לגרום במעשיו ודיבורו ומחשבתו יחוד קודשא בריך הוא ושכינתיה'. עכ"ל.
קדשו. והם בודאי יתפרדו ממך כשתתחזק אתה בעבודת הבורא ברוך הוא בכל יום יותר בקדושה ובטהרה, עד שלא יהיה להם שום אחיזה בך, ודיקא מעט מעט ולא בפעם אחת.
ועל זה כיוונו גם כן דברי רבותינו ז"ל (ברכות יט.) 'תנא דבי רבי ישמעאל אם ראיית באיזה סיבה שיהיה לתלמיד חכם שעבר עבירה בלילה היינו מקרה לילה, אל תהרהר אחריו ביום' כלומר אל תהרהר אחר תלמיד חכם שהוא היה מהרהר ביום לזה היה לו מקרה לילה חס ושלוש, אל תהרהר אחריו בזה, שמא עשה תשובה כלומר שמא עשה תשובה ועל ידי זה ארע לו מקרה